

ЗАЧІСКИ СХІДНИХ НАРОДІВ

Мода Сходу завжди приваблювала своєю самобутністю. Індійське, китайське, японське мистецтво надихало європейських модельєрів на створення незвичайних моделей. Маючи глибокі знання щодо течій східної моди, перукар може легко поєднувати їх з напрямками сучасної моди, одержуючи в результаті нові зачіски.

Індія

Індія — країна з древньою історією. Назва її походить від річки Інд. Висока цивілізація існувала тут уже в III тис. до н. е.

Перукарське мистецтво Індії має свої особливі традиції. Дуже цікавими в Індії були чоловічі зачіски. Довге волосся укладали в об'ємні форми, створені з валиків, пучків, джгутів, кіс. Характерна особливість більшості зачісок — зачісування волосся за вуха без проділу. Об'єм розміщували на маківці або зверху на потилиці, а сама потилиця залишалася відкритою (рис. 1). Іноді зустрічалося протилежне вирішення зачіски: пасма звисали донизу, їх завивали в локони або зв'язували у «хвіст» на рівні шиї.

В індо-мусульманській період чоловіки коротко стригли волосся або розпускали його, доповнюючи зачіску тюрбаном. Пір'я, квіти, намисто, коштовне та напівкоштовне каміння, шпильки, що за формою нагадували лезо ножа, вдало доповнювали головні убори та зачіски.

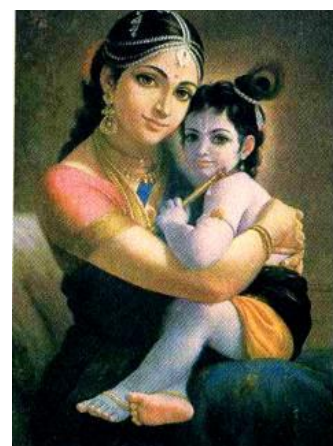
Рис1. Індійська чоловіча зачіска

У касті кшатріїв (військові аристократи) голови голили, залишаючи на тім'ї пасмо волосся, — «шикханду» (чуб). У воїнів залишали з правого боку одиноке пасмо, завите в локон. Полонених стригли безсистемно, здавалося, що волосся вирване жмутами. Така зачіска вважалася ганьбою.

Форми борід і вуса були різними. Вуса іноді стирчали в різні боки. Дуже довгі вуса закручували в джгути у вигляді «равлика». Вуса іноді з'єднувалися з бакенбардами. Бороди розчісували, надаючи їм форми конуса або овалу, поділяли на трикутники або півкола, які стирчали в різні боки. Довжина борід була середньою, але зустрічалися і довгі бороди. Чоловіки не тільки дбали про форму борід та вусів, а й старанно доглядали за ними. Відомо, що бороди змазували ароматичними речовинами і навіть фарбували в синій, зелений, білий, червоний кольори. Зачіски та бороди дбайливо доглядали добре навчені раби.

Між бровами чи в центрі чола малювали фарбою кастові й культові знаки або робили татуювання. Відкрите волосся прикрашали аграфами, обручами, стрічками, діадемами. У вухах чоловіки носили круглі чи видовжені сережки.

Жінки кріпили до волосся низки перлів і золоті ланцюжки. У ніс вставляли кільце — «натх», яке іноді прикрашали перлинами. Носили нашійні прикраси, сережки, браслети. Для нареченої робили гірлянди з білих або червоних троянд.

У середині II ст. до н. е. індійські жінки заплітали одну або дві коси, які прикрашали квітами, перлами, коштовним камінням. Проділ прикрашали кольоровою рисою, низкою перлів чи стрічкою з коштовним камінням, що закінчувалася витонченою прикрасою круглої форми, яка мала назву «тіка» (рис. 2.).

У середині I тисячоліття нової ери з'явилися жіночі зачіски з валиків, укладених один на один у вигляді піраміди. Зустрічалися зачіски з пучками на потилиці, волосся закручували в джгути по колу. Іноді ці форми нагадували скручених у клубок змії.

Рис. 3. Індійська жіноча зачіска

Навколо обличчя випускали вільні пасма, укладаючи їх також змієподібно (рис.3.).

Змії в Індії — священні істоти, тому зачіски з подібною символікою були популярними, й носити їх вважалося почесним. Зачіски доповнювали квітами, п'р'ям птахів, золотими бляшками і брошками. У багатих сім'ях наймали спеціалістів-перукарів, які виконували складні зачіски.

Молоді дівчата носили зачіску з короткими чілками. Якщо дівчата робили зачіски з проділом, заплітаючи коси різними способами, то вони, на відміну від заміжніх жінок, не проводили кольорової смуги вздовж проділу. В Індії дуже цінувалося довге волосся. Для його подовження у нього вплітали нитки з шовку, вовни, шнури, штучне волосся. Часто на потилиці прикріплювали прикрасу у вигляді скрученої змії, яка означає зв'язок земного життя з космосом.

З розпущеним і завитим у локони волоссям танцювали баядерки — храмові танцівниці. Короткого волосся індійські жінки практично не носили. Стрижка в індусів — це ознака вдівства.

КИТАЙ

Нині на подіумах усього світу можна побачити моделі, навіяні здобутками давньої самобутньої, унікальної й тонкої культури Сходу. Культура Китаю — одна із них. З китайських історичних описів і давніх мініатюр складається уявлення про китайську моду, її традиції та ідеали. Народи Китаю від природи мають жовтий колір шкіри, чорне волосся — пряме, блискуче, жорстке, густе.

У XIV ст. до н. е. у Стародавньому Китаї склалася ранньорабовласницька держава Інь, через триста років завойована племенем чжоу. Держава Чжоу розпалася на декілька самостійних царств. Наприкінці III ст. до н. е. у Китаї виникла централізована імперія Цінь, її змінила імперія Хань (206 р. до н. е. — 220 р. н. е.). Давній Китай відзначався високим розвитком культури і мистецтва; давнокитайським винахідникам належать технології виробництва шовку, фарфору, паперу. В XIII ст. країну завоювали монголи; з XVII до початку XX ст. Китай був під владою маньчжурів. У 1946 р. проголошено Китайську Народну Республіку.

Характерною рисою китайського способу життя було те, що перехід від однієї епохи до іншої, часто пов'язаний із зміною правлячої династії, не призводив до втрати культурних цінностей минулого. Тому стильові особливості, які виникли ще у стародавні часи, зберегли своє значення і в середньовіччі, а також проявляються у сучасній моді.

Рис. 4. Китайська чоловіча зачіска

У чоловіків з давніх часів склалася традиційна зачіска: **волосся зачісували від обличчя до маківки, на потилиці його також зачісували догори, збираючи у вузол або пучок, який перев'язували шнурком, стрічкою чи заколювали шпилькою.** Таку зачіску носили представники всіх прошарків населення. **Буддійські монахи та священнослужителі голили голови.**

Маньчжурські завойовники, видавши відповідний указ, **силою змусили китайців носити заплетену на потилиці тонку кіску.** **Китайці сприйняли цю зачіску як символ рабства.** І тільки в 1911 р. буржуазною революцією, яка скинула маньчжурську династію, був скасований цей указ; проте звичка носити косу залишилася. В історії моди вона відома як «китайська коса»: на скронях і тім'ї волосся голили, а на потилиці відрощували довгим, заплітали у звичайну косу, вплітаючи чорний шнурок, який зав'язували на кінці в міцний вузол.

Характерною рисою чоловічих зачісок була концентрація волосся на маківці. Зверху та з боків його гладенько зачісували або голили. Об'єми на маківці мали різну форму. Це були круглі чи подовжені вертикальні валики, спіралеподібні петлі, проколоті шпилькою, пучки (рис. 4.).

Імператор носив зачіску, в якій волосся знизу на потилиці залишали вільно спадаючим і довгим, трохи завитим; решту волосся зав'язували стрічкою на маківці й проколювали шпилькою. Зі щік пучками звисали бакенбарди, з підборіддя — гостра борідка, а над верхньою губою відрощували невеликі вусики. Іноді у чоловіків з вищої знаті можна було побачити досить довгі бороди. **Борода та вуса вважались ознакою мужності, поважності, тому носили їх переважно у старшому віці.**

Характерною рисою жіночих зачісок була декоративна складна форма. Своє пряме чорне волосся жінки намагалися відрощувати якнайдовшим. На перший погляд, **зачіски здавались одноманітними, створеними з пучків, валиків, петель.** Але всі вони були різні у розміщенні цих деталей і використанні прикрас; **деякі доповнювалися невеликими легкими чілками з чотирьох-п'яти пасом.** Зустрічалися зачіски, в яких випускали недовгі пасма і у вигляді півмісяця зачісували вздовж щік.

Рис. 5. Китайська жіноча зачіска

Серед простолюду популярною була **зачіска, що нагадувала російську стрижку.** Носили зачіску з густою чілкою або прямим проділом.

Дівчата носили зачіску з однією або двома косами і чілкою. У нареченої зачіска складалася з об'ємного пучка волосся, який формували з коси чи джгута високо на маківці або на тім'ї. Пучок прикрашали шпильками, які водночас і скріплювали цю складну конструкцію, оздоблювали зачіску шовковими шнурами, перлами, квітами, стрічками.

У Китаї були популярними перуки й шиньйони. Вони були дуже дорогими, і носили їх тільки знатні жінки. Перуки фарбували в різні кольори: **коричневий, бордовий, вишневий,**

чорний. Робили їх із вовняних шнурків, рослинних волокон. Потім посипали кольоровими пудрами, наносили ароматичні суміші, змазували до блиску яечним білком. Бувало, що з-під перук стирчали пасма свого волосся.

Траплялися складні зачіски з багатьма проділами. Горизонтальні, вертикальні проділи не тільки поділяли волосся, а й були основою майбутньої конструкції. Зі створених проділами зон волосся використовували для петель і джгутів, валиків та пучків. Часто траплялися асиметричні зачіски (рис. 5).

Нарядні зачіски китаянок відзначались особливою фантазійністю. Їхні технології були дуже складними: використовували каркаси, спеціальні підкладки з хутра тварин, сухої трави або тканини. Один із варіантів подібних зачісок являв собою таку конструкцію: на тім'ї волосся поділяли на прямий проділ, потім від вуха до вуха робили поперечний проділ. На скронях волосся поділяли горизонтально на чотири пасма з кожного боку. На потилиці знизу робили «хвіст». Його в декількох місцях перев'язували стрічкою, кінець підгортали всередину у вигляді петлі. Пасма на скронях почергово зачісували до потилиці. Верхнє пасмо, біля проділу, тупірували для об'єму. На маківці прикріплювали три-чотири штучних валики. Валики на маківці та «хвіст» доповнювали постижерними кільцями. Всю зачіску прикрашали шпильками, перлами, намистом, шовковими шнурами, дзвониками, фігурою дракона (рис. 6).

Святкова зачіска імператриці складалася з об'єму збитого волосся, зачесаного догори. На потилиці випускали короткі пасма, зверху прикріплювали квітку, а по колу прикрашали зачіску стрічками, пучками ниток, перлами.

Рис. 6. Святкова зачіска китайської імператриці

Китайські зачіски вимагали дуже високої кваліфікації від майстрів. Перукарі створювали справжні твори мистецтва, використовуючи давні секрети і безмежну фантазію. Деякі з них робили з волосся форми, що нагадували покрівлі пагод. У Китаї характерною була й залишається гармонія зачіски і макіяжу. Для жіночого макіяжу періоду Удай традиційним було нанесення гриму (пудра, рум'яна, голені або вищипані брови, заново намальовані чорною або зеленою фарбою; зуби золотили). Знатні жінки наклеювали на обличчя аплікації у вигляді квітів або фігурок птахів, мушки різного кольору, в які вправляли коштовне каміння. Головною прикрасою жінки в Китаї вважалася висока зачіска з набором декоративних елементів. Щоб волосся краще тримало складну форму, його просочували клейкими смолами. Крім того, зачіски китаянок часто довершували живі або штучні квіти. У деякі часи зачіски були настільки високими, що їх називали. «квітковими баштами», в роки правління династії Сун, наприклад, вони досягали 70-90 см. У стародавні часи укладати волосся: зачіску дозволялося при досягненні повноліття (для дівчат приблизно з 15 років).

Японія. Ця держава розташована на островах Хоккайдо, Хонсю, Кюсю, Сікоку та інших (усього близько 4000), оточених Тихим океаном, Японським, Охотським і Східно-Китайським морями. Панівна віра — буддизм і синтоїзм. Держава утворилася у VII-VIII ст. До 1868 р. Японія була закритою від усього світу країною, куди не допускали іноземців. Чимало запозичивши у Китаю, японська культура відрізнялася своєю ідентичністю,

вірністю історичним традиціям; японське мистецтво вражало європейців благородним лаконізмом і вишуканістю художніх засобів.

У ХХ ст. Японія стала високорозвиненою індустріальною державою із власним неповторним обличчям, визначеним поєднанням західних впливів із національними особливостями.

Характерною рисою японських чоловічих зачісок були різні «хвости», петлі з волосся, зібрані переважно на маківці, а також голена повністю або частково скронево-тім'яна зона.

Зустрічалися зачіски, в яких залишали невеликий пучок волосся на маківці, укладали його у вигляді петлі й зав'язували стрічкою. Кінець пучка був спрямований до потилиці. Навколо пучка волосся голили, а від середини потилиці залишали пряме волосся, яке рівненько підрізали на рівні шиї. Доповнювали подібні зачіски пишні від скронь до підборіддя бакенбарди.

Серед знаті популярними були зачіски з джгутоподібно скрученого волосся, яке кріпили шпилькою. Пасма зачісували догори від маківки. Іноді таку зачіску прикривали шовковим або оксамитовим чохлам.

Серед чоловіків літнього віку можна було побачити зачіску з прямим проділом і двома невеликими «хвостами» на скронях. Таку ж зачіску носили хлопчики до повноліття.

Більшість створеного в межах японської культури можна назвати мистецтвом. Жіноча мода — не виняток. Нанесення гриму вважалося знаком поваги де старших осіб, наділених владою. Для дами з'явитися перед батьком або чоловіком ненабіленою, ненарум'яненою, із зубами, не пофарбованими у чорний колір, вважалося непристойним. Жіночі зачіски виконували з довгого прямого, жорсткого, чорного волосся. Характерна риса їх — комбінація об'ємів, спрямованих догори, складність, симетрія. В середині об'єми заповнювали чорними оксамитовими валиками, наповненими сухою травою. Спеціальні шпильки, стрічки, гребені, зроблені з дерева, дорогоцінних металів, коралів, панцира черепахи, слугували кріпленням для зачісок. Зовні зачіски нагадували китайські, але їхні відмітні риси — відсутність асиметрії, чілок, проділів (рис. 7. а, б, в).

Рис. 7. Японські національні зачіски:

а — з помірним об'ємом; б — з компактними валиками; в — із спадаючими пасмами

Рис. 8 Зачіска японської гейші

Високі складні зачіски носили жінки з вищої знаті, які у святкових випадках покривали волосся фіолетовим напиленням. Щоб отримати справжні витвори мистецтва, перукарі годинами чаклували, споруджуючи вигадливі башти з волосся. Такі зачіски створювали на декілька днів і навіть тижнів.

У жінок із народу були спрощені зачіски, але при цьому національний колорит зберігався.

Імператриця у святкових випадках носила розплетене волосся або робила «хвіст» на потилиці, доповнюючи його штучним волоссям, щоб зробити довшим.

Зачіски чарівних гейш прикрашали маленькими віялами, які кріпили до шпильок боа і встромляли у вільний простір валиків. Шия завжди залишалася відкритою (рис. 8).

Усі валикоподібні зачіски склалися з чотирьох головних пасом: двох на скронях, тім'яного і потиличного. Саме з них робилися валики й петлі, які розміщували на маківці (рис. 7.43 а, б). Своєрідними були зачіски самураїв: подовжене волосся на скронях і потилиці збирали на маківці, протягали через бамбукову або картонну трубочку (іноді замість трубочки використовували тканину) й укладали створений «хвіст» на голену тім'яну зону (рис.9). Носили також зачіски, зібрані знизу на потилиці у «хвіст», перев'язаний у кількох місцях стрічкою і спрямований до маківки, де він закінчувався петлею.

петлею.

а б

Рис. 9.

Валикоподібні зачіски:

а — з об'ємами на маківці; б — з об'ємами на скронях і маківці

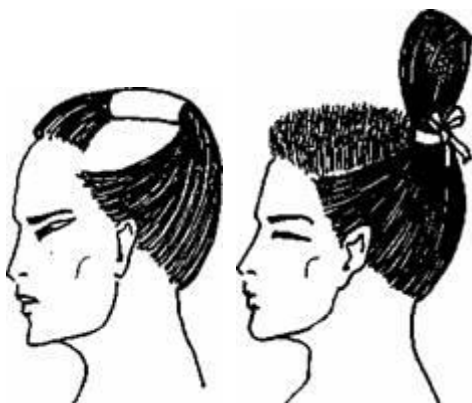

Рис. 10. Зачіска самурая

Рис. 11. Зачіска знатного чоловіка

Рис. 12. Дитячі зачіски

Серед чоловіків — представників знатної верхівки — особливо популярними були щіткоподібні зачіски різних варіантів. Деякі чоловіки обмежувалися оформленням щітки тільки в тім'яній зоні, а зі скронь і потилиці збирали подовжене волосся на маківці у вигляді петлі, підв'язуючи стрічкою (рис. 10,11).

Вишуканими були дитячі зачіски (рис. 12).

Японська культура значно впливає на європейський стиль. Все більше створюється зачісок на основі східного фольклору